

Budowa słowotwórcza wyrazu

wyrazy podzielne i niepodzielne, temat i formant, rdzeń, wyrazy pokrewne

opracowanie: **Mateusz Będkowski** · niekazmuliczyc.pl

KLUCZ NAUCZYCIELA

Grupa A

Suma: 12 pkt

Czas: 15 min

5 zadań · 12 punktów · 15 minut · bez słownika · pisz czytelnie · w zadaniach otwartych licz się poprawna forma i pisownia.

Zadanie 1. (0–4)

OTWARTE

Czy wyraz jest podzielny słowotwórczo?

1. noc — **podzielny / niepodzielny**
2. ryba — **podzielny / niepodzielny**
3. łódówka — **podzielny / niepodzielny**
4. piekarz — **podzielny / niepodzielny**

Odpowiedź: 1. niepodzielny słowotwórczo; 2. niepodzielny słowotwórczo; 3. podzielny słowotwórczo; 4. podzielny słowotwórczo**Rozwiązanie:** Wyraz podzielny słowotwórczo (pochodny) da się objaśnić innym wyrazem (domek — mały dom). Niepodzielny jest wyrazem podstawowym (dom).**Punktacja:**

1. **1 pkt** — podpunkt 1
2. **1 pkt** — podpunkt 2
3. **1 pkt** — podpunkt 3
4. **1 pkt** — podpunkt 4

Zadanie 2. (0–3)

OTWARTE

Podaj temat słowotwórczy (wyraz podstawowy) i formant.

1. domek — _____, formant: _____
2. wybiec — _____, formant: _____
3. dopisać — _____, formant: _____

Odpowiedź: 1. dom, -ek; 2. bieć, wy-; 3. pisać, do-**Rozwiązanie:** Wyraz pochodny = temat słowotwórczy + formant (przedrostek lub przyrostek).**Punktacja:**

1. **1 pkt** — „domek”
2. **1 pkt** — „wybiec”
3. **1 pkt** — „dopisać”

Podaj rdzeń wspólny dla rodziny wyrazów.

1. ryba, rybak, rybny, rybka — _____
2. woda, wodny, wodospad, podwodny — _____

Odpowiedź: 1. ryb-; 2. wod-

Rozwiązanie: Rdzeń to wspólna część wyrazów pokrewnych (może mieć oboczności: las- / leś-).

Punktacja:

1. **1 pkt** — podpunkt 1
2. **1 pkt** — podpunkt 2

Który wyraz jest pokrewny z wyrazem „góra”?

- A. gorący B. laska **C. pagórek** D. wódz

Odpowiedź: **C**

Rozwiązanie: „pagórek” ma ten sam rdzeń co „góra”.

Błędne odpowiedzi: pozostałe wyrazy są tylko podobne w brzmieniu albo należą do innych rodzin.

Punktacja: **1 pkt** — poprawna odpowiedź.

Podaj dwa wyrazy pokrewne.

1. zima — _____
2. śnieg — _____

Odpowiedź: 1. np. zimowy, zimować; 2. np. śnieżny, śnieżka

Rozwiązanie: Uznaj każde dwa wyrazy z tym samym rdzeniem.

Punktacja:

1. **1 pkt** — podpunkt 1
2. **1 pkt** — podpunkt 2

Zasady przyznawania punktów

- Zadania zamknięte: 1 pkt za poprawną odpowiedź; 0 pkt za błędną, za brak odpowiedzi albo za wskazanie więcej niż jednej odpowiedzi.
- Zadania otwarte i z lukami: punkty według kryteriów podanych przy zadaniu. Każdy poprawny sposób rozwiązania jest akceptowany, także inny niż w kluczu.
- Przy poprawnej metodzie i błędzie rachunkowym uczeń traci tylko punkt za wynik końcowy; sam wynik bez wymaganego zapisu obliczeń daje najwyższy punkt za odpowiedź, jeśli kryteria tak stanowią.

Proponowana skala ocen (12 pkt)

12–11 pkt: bardzo dobry · 10–9 pkt: dobry · 8–7 pkt: dostateczny · 6–5 pkt: dopuszczający · 4–0 pkt: niedostateczny

Progi orientacyjne: ok. 90% / 75% / 55% / 40%. Dostosuj je do wewnętrznych zasad oceniania.